

Υπόμνημα ΑΚΕΛ για τη φορολογική μεταρρύθμιση 2025

Η φορολογική μεταρρύθμιση αποτελεί ένα φιλόδοξο στόχο και ευχόμαστε η προσπάθεια να ολοκληρωθεί με επιτυχία προς όφελος της κοινωνίας, της οικονομίας και ασφαλώς του κράτους στην προσπάθειά του να αντλήσει τους απαραίτητους πόρους για την ευημερία της χώρας. Το φορολογικό σύστημα πρέπει να λειτουργεί ως μέσο άσκησης οικονομικής πολιτικής για μια βιώσιμη, ισορροπημένη και κοινωνικά προσανατολισμένη ανάπτυξη και να στηρίζει την κοινωνική πολιτική.

Η φορολογική πολιτική πρέπει να στηρίζεται στους πιο κάτω άξονες:

- Να παρέχει στο κράτος επαρκή έσοδα για την υλοποίηση ολοκληρωμένης κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής.
- Να είναι κοινωνικά δίκαιη και να λειτουργεί ως εργαλείο άμβλυνσης των εισοδηματικών ανισοτήτων, κατανέμοντας τα βάρη ανάλογα με τη φορολογική δυνατότητα του καθενός. Ως εκ τούτου τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα θα πρέπει να ελαφρύνονται φορολογικά, ενώ ο συσσωρευμένος πλούτος και η υψηλής αξίας ακίνητη περιουσία πρέπει να φορολογούνται.
- Να λειτουργεί ως καταλύτης για βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας, με μέτρα για μείωση του φορολογικού και διοικητικού βάρους για τις μικρομεσαίες - οικογενειακές- επιχειρήσεις.
- Να είναι αποτελεσματική, μειώνοντας την απώλεια εσόδων από τη φοροδιαφυγή.
- Να είναι απλή και να ανταποκρίνεται στα συνεχώς μεταβαλλόμενα τεχνολογικά δεδομένα, ώστε να μειώνει το οικονομικό βάρος για τους φορολογούμενους και το κράτος.
- Να λειτουργεί με γνώμονα τον σεβασμό του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν μπορεί τα μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα να επωμίζονται δυσανάλογα το βάρος της «πράσινης» μετάβασης.

Για το ΑΚΕΛ η μεταρρύθμιση αποτελεί ευκαιρία να υλοποιήσουμε τους πιο πάνω στόχους στην προμετωπίδα της πολιτικής μας, ώστε να πετύχουμε ένα πιο δίκαιο, πιο απλό και πιο αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα που να δίνει προοπτική όχι μόνο για το παρόν αλλά και για το μέλλον.

Πρόταση της Κυβέρνησης

Με λύπη διαπιστώνουμε ότι η πρόταση της Κυβέρνησης δεν κινείται σε αυτή την κατεύθυνση. Σημαντικοί στόχοι της οικονομικής πολιτικής δεν επιτυγχάνονται ή έτι χειρότερα, βασικές πτυχές του φορολογικού συστήματος δεν έχουν περιληφθεί στη μεταρρύθμιση. Ειδικότερα, η πρόταση της Κυβέρνησης:

(α) Αγνοεί τα δεδομένα όπως έχουν δημιουργηθεί μετά την οικονομική κρίση, την ανισότητα που έχει καταγραφεί ανάμεσα στα εισοδήματα της εργασίας και τις αμοιβές του κεφαλαίου και, ειδικότερα, την επίδραση στη σχέση του μεριδίου μισθών - κερδών στο ΑΕΠ. Είναι ενδεικτικό ότι στην «Global Wealth Report 2025» η Κύπρος κατατάσσεται στη τρίτη θέση στην Ευρώπη και στη δεύτερη στην Ε.Ε -πίσω από τη Σουηδία- με την πιο άνιση κατανομή εισοδήματος (Gini coefficient – 0.72). Οι προτεινόμενοι συντελεστές και κλίμακες φορολογίας του εισοδήματος ακολουθούν ανισομερή κατανομή, ενισχύοντας πολύ περισσότερο τα υψηλά εισοδηματικά στρώματα.

(β) Κινείται στη λογική της παροχής επιπλέον ελαφρύνσεων για τα υψηλά εισοδηματικά στρώματα -μειώνοντας τη φορολογία στα μερίσματα- και διατηρεί τη μη επιβολή φορολογίας πάνω στον συσσωρευμένο πλούτο και τη μεγάλης αξίας ακίνητη ιδιοκτησία σε αντιδιαστολή με την απουσία ελαφρύνσεων για τους εργαζόμενους που βρίσκονται κάτω από το αφορολόγητο εισόδημα.

(γ) Απουσιάζει η επεξεργασία προτάσεων για τις έμμεσες φορολογίες (ΦΠΑ, φόροι κατανάλωσης στον ηλεκτρισμό, καύσιμα, κ.ο.κ), λαμβανομένου υπόψη μάλιστα ότι η Κυβέρνηση διατηρεί τη θέση για επιβολή των λεγόμενων πράσινων φορολογιών που θα αυξήσουν το φορολογικό βάρος των χαμηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων. Η θέση της Κυβέρνησης -ότι τα ζητήματα της έμμεσης φορολογίας δεν εμπίπτουν στο πεδίο εργασίας για τη φορολογική μεταρρύθμιση- αποτελεί σοβαρό έλλειμμα, μιας και ένα μεγάλο μέρος των χαμηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων επιβαρύνεται σημαντικά από την έμμεση φορολογία.

Δέον να σημειωθεί ότι είναι με λύπη που παρατηρούμε πως μέχρι στιγμής δεν υπήρξε ουσιαστικός διάλογος ανάμεσα στα πολιτικά κόμματα και την Κυβέρνηση στα δυο και πλέον χρόνια που αυτή μελετά το πλαίσιο της φορολογικής μεταρρύθμισης. Είναι πεποίθησή μας ότι αν η Κυβέρνηση επιθυμεί να ολοκληρωθεί με επιτυχία η προσπάθεια χρειάζεται να δοθεί επαρκής χρόνος για διάλογο, ώστε να υπάρξει σαφής εικόνα τόσο των οικονομικών και των δημοσιονομικών επιπτώσεων όσο και του περιεχομένου εκάστης αλλαγής.

Η προσέγγιση του ΑΚΕΛ για τη φορολογική μεταρρύθμιση

Η μεταρρύθμιση πρέπει να έχει στρατηγικό στόχο την ανάπτυξη της οικονομίας, αλλά και τη στήριξη της κοινωνίας ακολουθώντας τις πιο κάτω αρχές:

- Πρώτο, να αλλάξει το ισοζύγιο ανάμεσα στις έμμεσες και τις άμεσες φορολογίες μετατοπίζοντας το βάρος των εσόδων προς τις άμεσες φορολογίες που ενέχουν το στοιχείο της μεγαλύτερης κοινωνικής δικαιοσύνης.
- Δεύτερο, η φορολογία του εισοδήματος φυσικών προσώπων πρέπει να αποκτήσει πιο προοδευτικό χαρακτήρα έτσι ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη φορολογική ελάφρυνση των μεσαίων και χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων. Παράλληλα, είναι απαραίτητη η στήριξη -με κοινωνική πολιτική και ελαφρύνσεις στις έμμεσες φορολογίες- όσων βρίσκονται κάτω από το αφορολόγητο όριο.
- Τρίτο, για στήριξη των δημόσιων οικονομικών, είναι απαραίτητη η διεύρυνση της φορολογικής βάσης με μέτρα φορολόγησης του πλούτου και, ειδικότερα, της μεγάλης αξίας ακίνητης ιδιοκτησίας. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να διαμορφωθεί ένα πιο προοδευτικό φορολογικό σύστημα και θα διατηρεί την ικανότητα στο κράτος για ανάπτυξη κοινωνικής πολιτικής.
- Τέταρτο, τη μείωση του φορολογικού και διοικητικού βάρους για τις μικρές-οικογενειακές επιχειρήσεις του τόπου. Η διευκόλυνση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, πρέπει να συνδέεται και με την υλοποίηση στόχων για ένα βιώσιμο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης.
- Πέμπτο, την αποτελεσματική πάταξη της φοροδιαφυγής.

Συγκριμένα προτείνουμε:

(α) Φορολογία Εισοδήματος – φυσικά πρόσωπα

1. Αύξηση του αφορολόγητου εισοδήματος λαμβάνοντας υπόψη κατά τον καθορισμό του νέου ύψους, τη σωρευτική αύξηση των τιμών.
2. Τροποποίηση των συντελεστών και των φορολογικών κλιμάκων ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ελάφρυνση στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα.
3. Εισαγωγή επιπλέον φορολογικού συντελεστή στα πολύ ψηλά εισοδήματα (π.χ. νέα κλίμακα και νέος συντελεστής για ακόμα πιο ψηλά εισοδήματα από αυτά που προβλέπονται στην κυβερνητική πρόταση).
4. Θεσμοθέτηση τιμαριθμικής αναπροσαρμογής ανά τακτά χρονικά διαστήματα του αφορολόγητου ορίου.
5. Για ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος των χαμηλότερα αμειβόμενων εργαζομένων, θεσμοθέτηση εφάπαξ ποσού ως επίδομα γέννησης για το πρώτο παιδί στις €5000 για το δεύτερο στις €10.000 για το τρίτο και άνω €15.000 με τα ίδια εισοδηματικά κριτήρια που ισχύουν για το επίδομα τέκνου.

(β) Φορολογία Εισοδήματος - νομικά πρόσωπα

6. Υιοθέτηση της αύξησης του εταιρικού στο 15% αλλά εφαρμογή για κέρδη πέραν του €1εκ.
7. Φορολογία υπερκερδών στις τράπεζες και στις εταιρείες ενέργειας που πραγματοποιούν υπερκέρδη.
8. Αφαίρεση προνοιών που αυξάνουν σημαντικά το διοικητικό κόστος συμμόρφωσης για ΜμΕ (π.χ. η κυβερνητική πρόταση για αύξηση της διάρκειας διατήρησης αρχείου για διενέργεια ελέγχων, υποβολή επιπλέον στοιχείων στο Τμήμα Φορολογίας).

(γ) Πλούτος - Φορολογία Ακίνητης ιδιοκτησίας

9. Επιβολή φορολογίας στην ακίνητη περιουσία μεγάλης αξίας (π.χ. άνω του €1εκ). Λόγω της πρότασης για κατάργηση της έκτακτης αμυντικής εισφοράς στα ενοίκια δημιουργείται ακόμα περισσότερη πίεση για την ανάγκη φορολόγησης της μεγάλης αξίας ακίνητης ιδιοκτησίας.
10. Κατάργηση του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ 5% στις πωλήσεις κατοικιών σε υπηκόους τρίτων χωρών.
11. Τέλος πολυτελείας για αγορά ειδών πολυτελείας.
12. Τα έσοδα από φορολογία του πλούτου και της μεγάλης αξίας ακίνητη ιδιοκτησία και των υπερκερδών να αξιοποιηθούν για τη δημιουργία Ταμείου Κοινωνικής Στέγης με στόχο την ενίσχυση της Κοινωνικής Κατοικίας, δημιουργώντας συνεταιριστικό απόθεμα κατοικιών σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

(δ) Έκτακτη Αμυντική Εισφορά (ΕΑΕ)

13. Καθορισμός ενιαίου φορολογικού συντελεστή για την ΕΑΕ στο 10% για μερίσματα, τόκους (πλην εξαιρέσεων που υπάρχουν στην υφιστάμενη νομοθεσία), ενοίκια.

(ε) Έμμεση φορολογία

14. Μόνιμη μείωση ΦΠΑ σε είδη πρώτης ανάγκης (φάρμακα, παιδικές τροφές και πάνες, προϊόντα υγιεινής γυναικών, σχολικά είδη, εξοπλισμό ατόμων με ειδικές ανάγκες) από το 5% στο 0%.
15. Μόνιμη μείωση ΦΠΑ σε ηλεκτρικό ρεύμα από το 19% στο 5%
16. Κατάργηση της επιβολής ΦΠΑ πάνω στον φόρο κατανάλωσης στα καύσιμα.
17. Μη επιβολή των λεγόμενων πράσινων φορολογιών.

(στ) Μέτρα πάταξης της φοροδιαφυγής

18. Υποχρεωτική ηλεκτρονική υποβολή και εξέταση κεφαλαιουχικών καταστάσεων ανά τακτά διαστήματα σε ειδικές ομάδες φορολογουμένων και επαγγελματικές κατηγορίες, οι οποίες θα καθορίζονται μετά από σχετικό διάταγμα του Εφόρου Φορολογίας.
19. Δημιουργία γραφείου για πρόσωπα (φυσικά και νομικά) με μεγάλα εισοδήματα έτσι ώστε να είναι πιο ενδεδειγμένη και τακτικός ο έλεγχός τους.
20. Φορολογική συμμόρφωση για αγορές ειδών πολυτελείας με απαραίτητη την κατάθεση πιστοποιητικού φορολογικής συμμόρφωσης σε περιπτώσεις αγοράς προϊόντων πολυτελείας (πχ. αυτοκίνητα μεγάλης αξίας, γιοτ, πίνακες, τιμαλφή κ.α.).

(ζ) Κοινωνική πολιτική στο πλαίσιο της Φορολογικής μεταρρύθμισης

Η κοινωνική πολιτική του Κράτους σχετίζεται με την ύπαρξη ενός πιο δίκαιου φορολογικού συστήματος, το οποίο αφενός θα εξασφαλίζει τους απαραίτητους πόρους στο Κράτος και αφετέρου, θα στηρίζει τα χαμηλό-μεσαία στρώματα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι αναγκαίος ο εμπλουτισμός των μηχανισμών ενίσχυσης του εισοδήματος για τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα επεκτείνοντας τα προγράμματα κοινωνικής πολιτικής του Κράτους, αναπροσαρμόζοντας τα εισοδηματικά κριτήρια - ενσωματώνοντας τις αυξήσεις λόγω πληθωρισμού- ώστε να καλύψει μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Επιπρόσθετα, επιβάλλεται η εισαγωγή ρύθμισης για συνεχή αξιολόγηση του ύψους της στήριξης που παρέχεται ώστε η οικονομική βοήθεια να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εποχής.

Έντιμε κ. Υπουργέ,

Έχουμε εκφράσει επανειλημμένα τη θέση ότι η φορολογική μεταρρύθμιση χρειάζεται να προχωρήσει, εφόσον βέβαια η φιλοσοφία της κινείται προς την ορθή κατεύθυνση. Είμαστε έτοιμοι να συμβάλουμε στον διάλογο με προτάσεις και τεχνικές παρατηρήσεις, με στόχο την επιτυχή ολοκλήρωση αυτού του φιλόδοξου στόχου.